

LÄKARE SOM LEDARE

Chefsöverläkarna tar "återställare" med ro

Alla läkare leder på något sätt, men somliga gör det mer än andra. De som gör det mest – chefsöverläkarna – var nyligen samlade till ordinarie föreningsmöte i Stockholm. Utöver de sedvanliga årsmötesprocedurerna (vilka var snabbt avverkade) gavs stort utrymme för debatter om chefskap i politiskt styrda organisationer.

Ett återkommande tema var de problem som uppstår i skärningspunkten mellan chefernas verksamhetsansvar och den politiska styrningen. Chefsöverläkarnas situation beskrevs bl a som en hybrid mellan arbetsgivar- och arbetstagarrollerna, där kravet på solidaritet med arbetsgivaren stundom kan upplevas som tungt.

Problemen förstärks naturligtvis av de hårda sparbeting som idag sätter sin prägel på sjukvården i alla delar av landet. De senaste fem åren har därtill ständigt »nya modeller» förändrat spelreglerna och därmed försvårat de verksamhetsansvariga chefernas arbete.

Det var dock ingen som förespråkade att dessa påfrestande sidor av chefsrollen borde tas till intäkt för att överlåta ansvaret till andra personalkategorier. Tvärtom blir läkarkårens inflytande särskilt angeläget vid omstruktureringar och nedskärningar, eftersom sjukvård är en så komplicerad och kunskapsintensiv organisation.

Var skall professionen och politikerna mötas i framtiden, löd en fråga. Allmänt var uppfattningen att det inte är bra när politiker går in för detaljstyrning på låg nivå i sjukhusorganisationen. Politikerrollen är att ge

de övergripande ramarna för resurser och struktur.

Även Landstingsförbundets ordförande sade sig vara motståndare till detaljreglering. Det innebär för mycket jobb, och bland politikerna finns dessutom inte den nödvändiga kunskapen. En anledning till att politiker ändå ingriper är att klinikerna ofta inte klarar att hålla budgeten.

Från läkarhåll hördes som motargument bl a att incitamenten för sparande kan bli lidande, om tacken för att en klinik klarat budgeten bara blir ett krav på att spara ännu mera. Solidariteten med arbetsgivaren kan också komma i konflikt med ansvaret gentemot patienterna.

Ett annat påpekande var att läkarna bättre måste kunna redogöra för vad man presterar, dvs visa effekterna av resursinsatser. Men ledarrollen underlättas inte av att det finns politisk oenighet – det som är rätt i Stockholm behöver inte vara det i Göteborg.

Även om frågorna kanske var fler än svaren föreföll det finnas en insikt om att det vore kapitalförstörelse att inte ta vara på den medicinska kompetensen i sjukvårdens ledningsorganisation. Det är ju – som det framhölls också från arbetsgiversidan – ändå medicinen som utgör kärnan i verksamheten.

Chefsöverläkarnas temadag kan kanske uppfattas som ett steg mot ökad förståelse och ömsesidig respekt mellan läkare, administratörer och politiker. Det bör noteras att sammankomsten skedde i samarbete mellan chöl-föreningen och Landstingsförbundet.

Den senare organisationen ställde

bl a upp med en omfattande information om aktuell forskning rörande ledarskap i politiskt styrda organisationer. T ex belystes både skillnader och likheter i jämförelse med chefskap inom näringslivet, samt enkäter om chefernas attityder.

Det måste ses som något positivt att Landstingsförbundet som arbetsgivarföreträdare lägger ned möda och resurser på kartläggning av hur de egna systemen fungerar. Förhoppningsvis tar man också till sig de kritiska aspekter som enkäterna exponerar.

En intressant iakttagelse från chöl-mötet är också att den redovisning som mötte störst debatt och engagemang hos församlingen handlade om »chefskap och kön». Även om undersökningen ännu bara har inletts avlivades där flera föreställningar om vad som skiljer manligt och kvinnligt i karriären.

Något överraskande var den »knusende ro» som chefsöverläkarna uppvisade inför regeringens påfund kring det samlade ledningsansvaret inom sjukvården. Frågan berördes närmast i förbigående med en redovisning av att Läkarförbundet inför Socialutskottet fått klargöra sin syn på frågan.

Den uteblivna debatten kan väl knappast tolkas på annat vis än att chefsöverläkarna har en stark tilltro till den egna förmågan att även i framtiden hävda sig bra i konkurrensen med andra gruppers anspråk på chefskapet. Det största ohägnat till följd av »reformen» uppstår kanske om man nödsakas byta organisationsnamnet till Verksamhetschefsföreningen . . . •